Land Art i Frederikssund
– by og højskole i samarbejde
Komiteen Blå Billed By 1994
Rapport

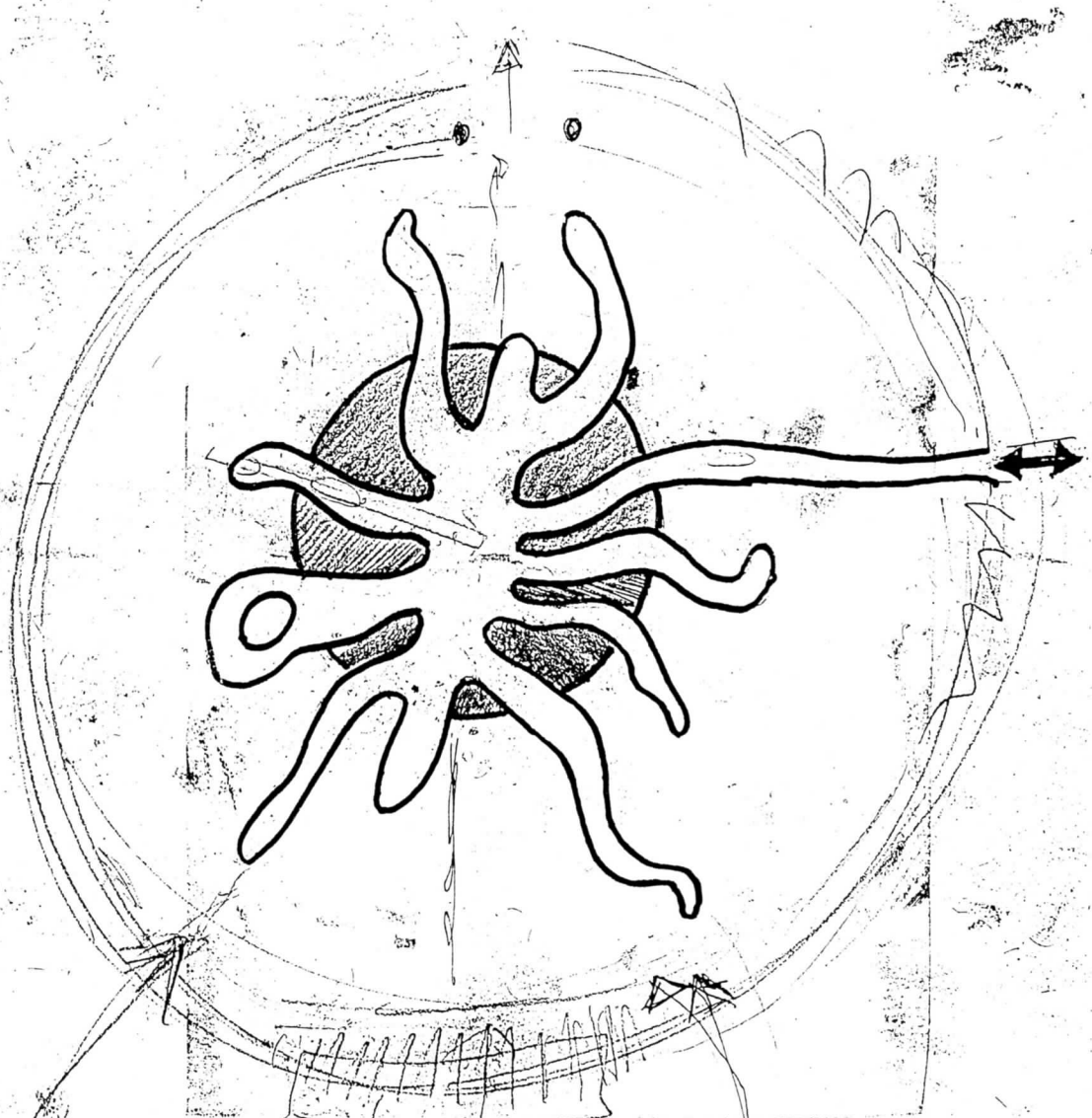

På en måde tog det tre år

I maj 1991 samledes 85 borgere fra by og opland til en såkaldt **idebørsdag** under parolen »Skab i din by på tværs«. På tværs – det vil sige hen over de skel der ofte er mellem forskellige interesse- og faggrupper. De fremmødte var da også en broget skare af byens politikere og embedsfolk, borgere med og uden arbejde, professionelle og amatørkunstnere og foreningsfolk af mange slags. Initiativtagerne var en god håndfuld borgere der havde sat sig sådan lidt på tværs. Dagen foregik på Kunsthøjskolen Thorstedlund, og formiddagen gik med en diskussion om socialt og kulturelt projektmageri på baggrund af oplæg fra udefrakommende folk med forstand og meninger herpå og -om.

Om eftermiddagen foregik så selve idebørsen, og her blev alle deltagere fordelt på et par af de i alt femten emner der var stillet op. Alt blev skrevet ned og senere præsenteret i en idekatalog redigeret af en stor redaktionsgruppe. Katalogen kan stadig fås ved henvendelse til Frederikssund Bibliotek.

Der kom mange ideer frem – fra asfaltballer til minigolfbaner, fra fjordbadeanstalt til oldekoller, fra flere stier til plakatsøjler, fra tegneserieværksteder til folkekøkkener, også mere politiske ideer som uddelegering af ansvar, brug af arbejdsfries ressourcer og byøkologi. Og sidst men ikke mindst ideer til kunst og udsmykning, for eksempel midlertidig opstilling af kunstværker i gaderne, brug af tandstumperne (gamle, nu nedrevne jernbanebropiller i fjorden) som fundament for et kunstnerisk vartegn og tilplantning af veje med plantenavne.

Nogle af ideerne var blot beskrevet i stikord, andre mere udførligt fordi nogle gjorde sig den ulejlighed efterfølgende at formulere deres ideer på skrift.

Ideer var der altså nok af.

Det var der også på lignende konferencer som kommunen, Handelsstandsforeningen og Erhvervsrådet holdt i de første år af 90erne. Men hverken arrangør eller deltager er jo forpligtet af den slags arrangementer hvis hovedformål er inspiration, og det er ikke altid der kommer noget direkte resultat ud af det.

Det gjorde der af idebørsdagen – tre år efter, men at det skulle blive et Land Art-værk, var der ingen der havde drømt om.

Tegninger: Janne Britt Andersen

Frederikssund Avis 10. december 1991

Frederikssund som en blå by?

»Skab i din by på tværs« præsenterede idékatalog

FREDERIKSSUND:

»Frederikssund - blå billedby '93« eller »Frederikssund ser blåt - hvad ellers?« er nogle af de forslag, man kan læse i det idékatalog, der er en udløber af en kulturel idébørsdag i maj måned.

»Skab din by på tværs« hed dagen, der samlede 85 mennesker på Thorstedlund Kunsthøjskole.

Kataloget, som blev præsenteret i lørdags ved en reception i Biblioteksalonen, er delt i tre hovedafsnit: Oplægget til idébørsdagen, en liste, hvor samtlige ideer er systematiseret og forsynet med henvisninger til kontaktpersoner, og endelig en samling af ideer som enkeltpersoner eller grupper i redaktionsgruppen siden har uddybet, Børn & Billeder, Idéværksteder, Frederikssund Blå Billed By, Byens Rum & Flader m.fl.

Blå by

Forslaget om Frederikssund som blå by i 1993 bygger på idéen, at byen og fjorden skal vrimle med billeder, alle slags billeder i sommerens løb. Man vil have så mange som muligt af hus for at skabe billeder. Billederne skal vises sommeren igennem med kulmination i weekenderne omkring Skt. Hans, i sidste halvdel af juli og midt i august.

– Kulminationerne er store begivenheder med opførelse af flygtige billeder og afsløring af nye installationer. Der arrangeres guidede gåture på kryds og tværs langs fjorden og gennem byen, forbi faste billeder og aktuelle begivenheder. Kun guiderne kender det nøjagtige program, og kun ved at købe billet, er man sikker på at være rette sted rette tid, skriver Morten Ledet og Irene Lyshøj i kataloget. Man forestiller sig billetten skal være et blåt pandebånd.

Man foreslår, at byens indfaldsveje markeres med blå »byporte« - og så kommer forslagene ellers slag i slag: Blå billeder, blå installationer, blå sommerskole, blå beskæftigelse, blå huse, blå veje, blåt gadeinventar (veje, der fører til vandet får blå striber. Lygtepæle med mere males som i Skibby, men mere stilrent blåt.)

Også byens butikker skal være blå. Hanselsstandsforeningen og Handelsskolens dekoratørhold går sammen om at skabe blå vinduesudstillinger. Et særligt sommeridsalg med tilbudsvarer hver mandag - blå mandag, skriver Morten Ledet og Irene Lyshøj.

Ellers kan den blå farve knyttes til mange andre begreber: Film, messe, miljø, transport, ture, sejlads, Wilumsen, musik, revy, vand, lys m.m.m.

– Kataloget stilles hermed til rådighed for Frederikssund Kommune og dens borgere som bidrag til at gøre byen endnu bedre og endnu mere interessant at bo i, siger idémagerne.

Folkene bag det kreative katalog sammen med formanden for kulturelt udvalg, Birgit Madsen (tv.).

Stor komite – store planer

At resultatet viste sig på det kunstneriske felt, skyldtes nok at der blandt idebørsdagens initiativtagere og dermed i redaktionsgruppen var flere der havde være med i de foregående års kunstformidlingsprojekter for henholdsvis unge arbejdsløse og børn i børneinstitutioner. Og således kan man skrive historien endnu længere tilbage.

Men i det hele taget var redaktionsgruppen fuld af virkelystne folk for hvem det ikke var nok blot at redigere en katalog. Man fostrede en vild og blå idé – som også er beskrevet i katalogen – om at gøre Frederikssund til en Blå Billed By i 1993, og på dagen hvor katalogen udkom, mødtes man igen og dannede Komiteen Blå Billed By.

Det stod hurtigt klart at man ikke kunne magte så stor en opgave som beskrevet i katalogen, og komiteen koncentrerede sig om en mindre men dog meget ambitiøs plan med deltagelse af omved ti kunstnere. Der gik invitationer ud til nær og fjern.

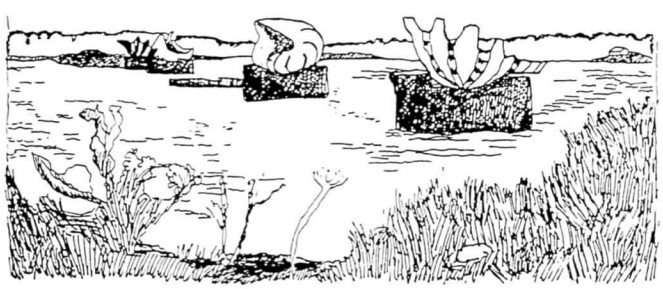

Tandstumperne der ikke er mere; én af katalogens ideer i Janne Britt Andersens stræg

Et år efter idebørsdagen blev der i maj 1992 holdt et stort møde med indbudte kunstnere, lokale og ikke-lokale og fra forskellige kunstretninger, men desværre kom der afslag på de massive ansøgninger der blev sendt til statens kunst- og kulturfonde og Frederikssund Kommune.

Det var jo ret frustrerende for en komite der ville have en masse blå billeder i byen på een gang. Den måtte erkende at eet blåt billede ad gangen må være stort nok – som opgave og til at få øje på. Det blev komiteen med tiden lidt mindre af.

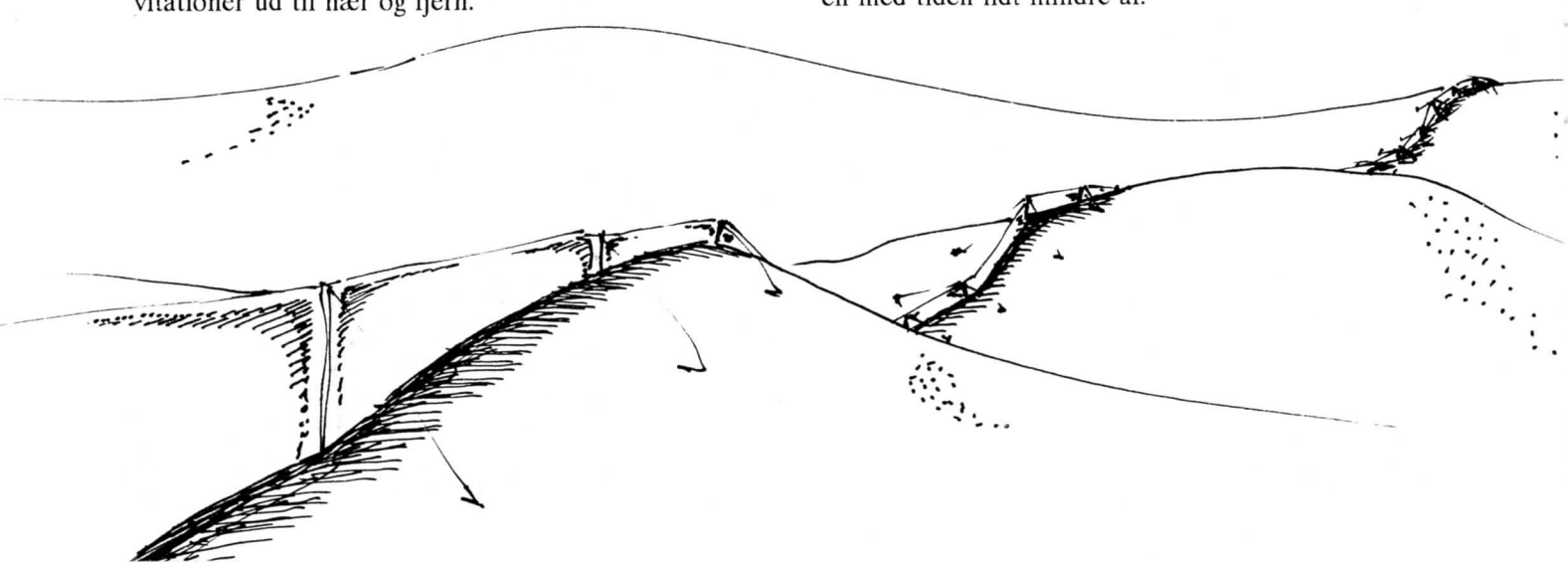

Komiteen Blå Billed By, der står bag initiativet til Land Art-projektet i Frederikssund, har rødder tilbage i »Skab i din by på tværs«-projektet i Frederikssund i 1991. Og også Land Art projektet bliver skabt i en masse »på tværs« af forskellige foreninger og enkeltpersoner. På billedet er det fra venstre komitemedlemmerne Eskild Marcussen, Klapsalven, Lis Nielsen, Frederikssund Kunstforening, Lisbeth Heinesen, Thorstedlund, Morten Ledet og Jesper Dalmose, biblioteket, der studerer den udgivne projekt-brochure.

Kunstnerisk bearbejdning af et stykke Frederikssund

Spændende lokalt Land Art-projekt

FREDERIKSSUND:

Meget tyder på, at Frederikssund bliver et af de første steder i landet, hvor en ny kunstnerisk udtryksform - Land Art (på dansk: landskabskunst) - får konkret fodfæste.

Med Komiteen Blå Billed By som initiativtager, arbejdes der med et ambitiøst flertrins projekt, der efter en grundig indføring af byens borgere i Land Art-begrebet ved hjælp af udstillinger og foredrag, skal føre frem til realiseringen af et større Land Art-projekt i den nordlige del af kommunen. Et projekt, der indebærer kunstnerisk bearbejdning af og med naturen i området Græse ådal, ved Græse Bakkeby og ved Kunsthøjskolen Thorstedlund - og det under ledelse af den italiensk fødte billedkunstner Alfio Bonanno, 46 år.

Alfio Bonanno

Alfio Bonanno er en af foregangsmændene - om ikke *foregangsmanden* - på Land Art-fronten herhjemme. Han har i de seneste 18 år boet i Rudkøbing på Langeland, og i hele den periode har han beskæftiget sig med Land Art. Han har bl.a. været primus motor i oprettelsen af det internationalt anerkendte »Tranekær International Center for Kunst og Natur« på Langeland, hvor Land Art-kunstnere kan udfolde sig i et 25 hektar stort område på Tranekær Gods.

Land Art-projektet i Frederikssund har fået titlen »Kunst i naturen - natur i kunsten«, og det hele starter med en introducerende udstilling 15.- 29. januar i Langes Magasin, arrangeret af Frederikssund Kunstforening. På udstillingen vises en række af Bonannos modeller, skitser m.m. fra tidligere projekter.

Fem fysiske tilblivelsesdage

I forbindelse med udstillingsåbningen starter en foredragsrække om Land Art på fem foredrag i perioden januar-maj på hhv. Thorstedlund og Elværket. Foredragsrækken er arrangeret af Folkeuniversitetet for Frederikssund og Omegn; første foredragsholder er Alfio Bonanno selv, og de øvrige er i kronologisk orden kunsthistoriker og kunstkritiker Gertrud Køhke Sutton, billedhugger Jørn Rønnau, landskabsarkitekt Stig L. Andersson og billedhugger Joseph Salamon.

Land Art-projektets fysiske tilblivelse sker umiddelbart efter Pinse i uge 21 - fra tirsdag den 24. til lørdag den 28. maj 1994. Hvis man har lyst til at medvirke aktivt, kan man tilmelde sig et kursus under Frederikssund Fritidsskole (Billedskolen), der omfatter de fem anlægsdage samt et forberedelsesmøde den 10. marts.

Foruden Alfio Bonanno er der to lærere fra Thorstedlund på kurset - Joseph Salamon og Lisbeth Heinesen - ligesom en del af kunsthøjskolens elever deltager.

Højtidelig afslutning

Afslutningen på det omfattende projekt sker 28. maj og bliver både festlig og højtidelig.

Amatørteaterforeningen Klapsalven præsenterer i skumringen den nyskabte landskabskunst med en forestilling, hvis hovedelement er ild. Publikum vil kunne følge ilden eller iagttage det hele fra en central placering. Efterfølgende er der salg af forfriskninger, mens ilden dør ud og det hele bylles i mørke...

Som det fremgår, er der med projekt »Kunst i naturen - natur i kunsten« tale om et stort og spændende kunstnerisk projekt, der i mere end én forstand vil sætte Frederikssund på landkortet.

Økonomisk løber det op i godt 120.000 kr. og udgifterne afholdes af Frederikssund kommune og forskellige fonde.

Brochure

Der er fremstillet en projekt-brochure, som er fremlagt på biblioteket, ventesalen m.fl. andre steder i Frederikssund. Brochuren indeholder tidsplan for de forskellige aktiviteter, samt en række yderligere oplysninger. Bl.a. denne om, hvad Land Art er:

»I Land Art arbejdes der med naturens og landskabets små og store elementer. Der flyttes rundt på dem og laves om, så det uventede opstår. Land Art-kunstneren forholder sig til landskabet og dets æstetik for så vidt på en meget konkret måde, men også på en meget filosofisk måde.«

H.L.

Lille komite - een idé

Komiteen valgte at satse på een retning og een kunstner. I løbet af efteråret 92 blev de første planer klar til et Kunst og Natur-projekt, og komiteen valgte Alfio Bonanno som kunstnerisk leder. Samtidig blev projektet knyttet tæt til Kunsthøjskolen Thorstedlund. Arbejdstitlen var en »kunststi« ad eksisterende stier fra Frederikssund By gennem Græse Ådal til Græse Bakker med Græse Bakkeby og Kunsthøjskolen Thorstedlund.

Stort eller lille - hele tiden var hovedideerne dog at give byen noget hidtil uset og at give interesserede borgere mulighed for at være med til at skabe kunstværket.

Det tog tid at finde de rette strenge at slå på de rette steder, og projektet blev udsat et par gange indtil det kom til at hænge sammen økonomisk.

Land Art-projektet fandt sted i første halvdel af 1994.

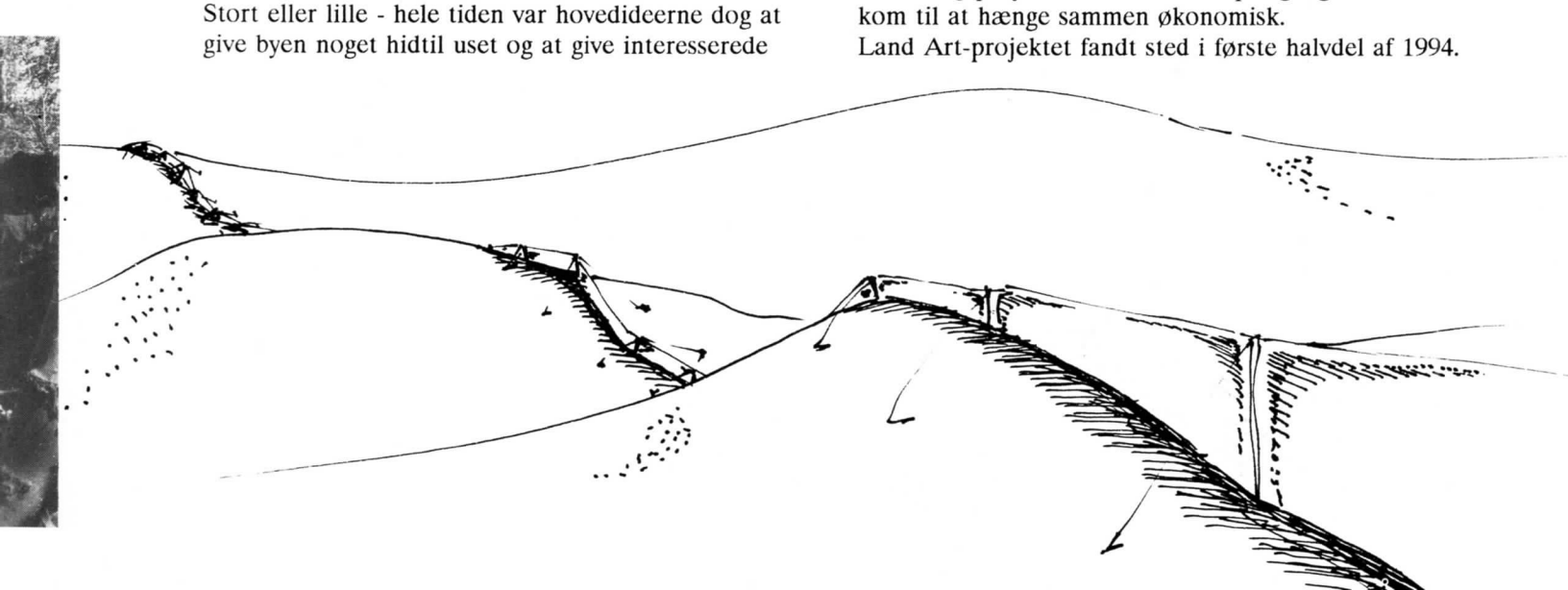

Alfio Bonanno

I maj 1993 udsendte komiteen den første projektbeskrivelse, og her blev Land Art-isten Alfio Bonanno for første gang præsenteret for en større kreds i Frederikssund.
Alfio Bonanno er maler og billedhugger. Han er født i 1947 på Sicilien, familien udvandrede få år efter til Australien hvor Alfio Bonanno fik en uddannelse som maler. Siden sin debut i begyndelsen af 60erne har Alfio Bonanno gjort stor international karriere. Han har nu boet i næsten tyve år i Rudkøbing på Langeland, og i det meste af denne periode har han beskæftiget sig med Land Art.
Alfio Bonanno har været primus motor i oprettelsen af det internationalt anerkendte Tranekær Internationale Center for Kunst og Natur – TICKON, på Langeland. Her kan danske og udenlandske Land Art-kunstnere udfolde sig på et 25 ha stort naturområde ved Tranekær Slot.
Det kendemærke komiteen har brugt til Land Art-projektet i Frederikssund, er en skitsetegning af Alfio Bonanno fra dennes Nakskov-projekt i 1990, Nakskov Kulturpark.

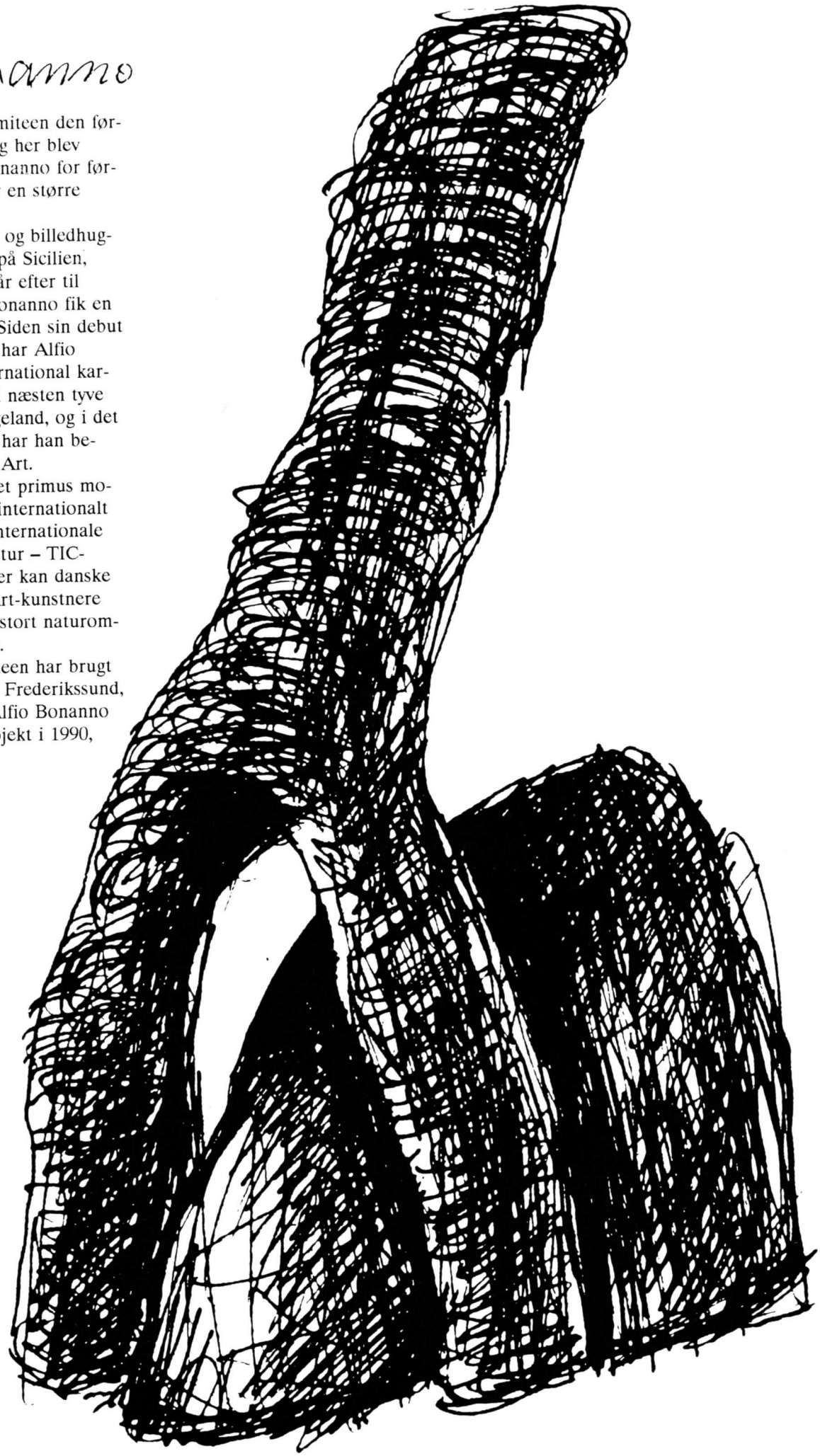

Land Art

Her er det vist på tide med en definition af hvad Land Art er. Det er svært, men i sit program fra januar 1994 har komiteen forsøgt sig med følgende brede definition : »I Land Art – på dansk landskabskunst – arbejdes der med naturens og landskabernes store og små elementer. Der flyttes rundt med dem og laves om, så det uventede opstår. Land Art-kunstneren forholder sig til landskabet og dets æstetik for så vidt på en meget konkret måde men også på en meget filosofisk måde. Man kan sige at den menneskelige civilisations fysiske manifestation netop består i at omskabe, flytte, blande og udnytte natur- og landskabselementerne, ofte til ukendelighed – og på godt og ondt. Og det kniber for os bare at overskue de materielle konsekvenser heraf. Men æstetikken i forholdet natur-kultur, vores forståelse og vores drømme – tænk blot på hvor tit vi billedsprogligt bruger natur og landskab, hvad betyder det æstetiske for os? Måske mere end vi aner. Det er det Land Art-kunstneren forholder sig til – direkte eller indirekte.«

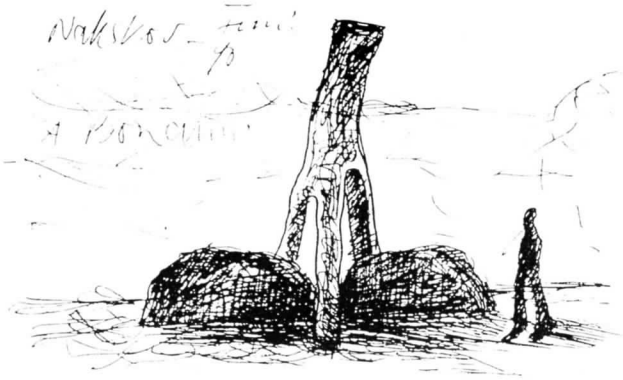

Det begyndte med en udstilling

Alfio Bonanno skulle præsenteres ordentligt for byen, og derfor startede hele projektet med en retrospektiv udstilling – Alfio Bonanno's første – i Langes Magasin arrangeret i samarbejde med Frederikssund Kunstforening.

I forlængelse af ferniseringen holdt Alfio Bonanno som den første et foredrag i en serie på i alt fem arrangeret i samarbejde med Folkeuniversitet for Frederikssund og Omegn.

I løbet af foråret mødtes Alfio Bonanno nogle gange med de kommende deltagere i selve kunstprojektet der forgik i sidste uge af maj.

I begyndelse af januar 1994 udsendte komiteen det (næsten) endelige program. Det indeholdt også en beskrivelse af den indvielse (eller ildvielse) der skulle forgå ved projektets afslutning lørdag den 28. maj.

Alfio Bonanno-udstillingen fandt sted i slutningen af januar og indeholdt skitser, fotos og andet materiale der gav indtryk af hans tidligere Land Art-arbejder. Der var også materialer fra andre af hans projekter og hobbyer, for eksempel serier af jordprøve-postkort sendt fra rundt i verden hjem til Langeland af ham selv og venner. Det kan røbes at Alfio Bonanno også er passioneret frimærkesamler.

Dominerende på udstillingen var et stort billedhuggerarbejde – et 'fossil' – en grenet stamme lagt i huggede fordybninger i en stor kløvet sten.

Udstillingen blev et tilløbsstykke med 600 – 700 besøgende i løbet af de to uger den varede.

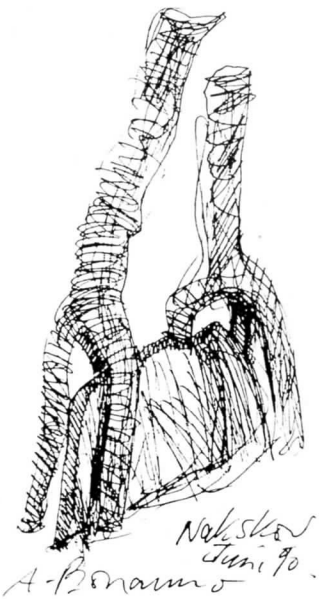

Frederikssund Avis 18. januar 1994

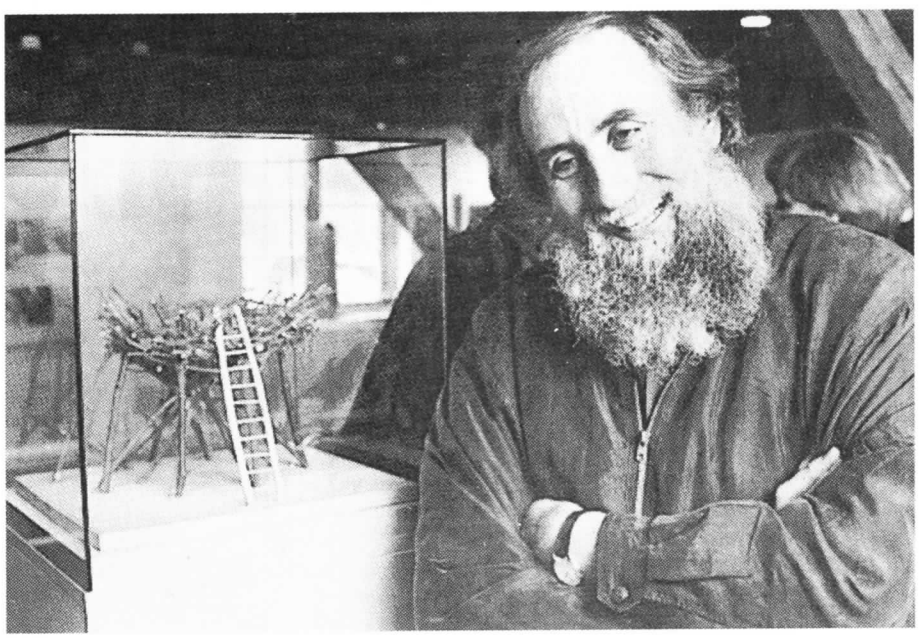

Alfio Bonanno foran et af sine værker, som kan ses i Langes Magasin.

Land Art trak mange mennesker

FREDERIKSSUND:

Der var kø for at komme ind i Langes Magasin i lørdags, da Frederikssund Kunstforening inviterede til fernisering på en udstilling af den sicilianskfødte billedkunstner Alfio Bonanno.

Indendøre var der trængsel for at se hans Land Art, landskabskunst, som Alfio Bonanno har beskæftiget sig med i de 18 år, han har boet på Langeland.

På udstillingen i Langes Magasin, der er åben hverdage (undtagen mandag) kl. 13-17, lørdage kl. 10-13 og søndage kl. 13-17 indtil den 30. januar, kan man se arbejder på papir, tegning og maleri, gulvskulpturer, fotografier af projekter, originale skitser og modeller samt videofilmen »So d'un Any« omkring Alfio Bonanno og komponisten Gunner Møller Pedersens projekt på Miro Museum i Barcelona.

Folkebladet Sydjylland 8. juli 1993;
Jørn Rønnau arbejder på skulptur
til Den Geografiske Have, Kolding

Land Art i teori og praksis

Til foredragsrækken var der i alt godt hundrede betalende tilhørere. Dertil kom et stort antal gratister – højskoleeleverne. Desværre måtte der laves om på det annoncerede program og findes en erstatning for kunsthistorikeren og -kritikeren Gertrud Købke Sutton. Det blev museumsinspektør ved Århus Kunstmuseum, Vibeke Petersen, der tidligere har haft et vikariat som museumsleder på Willumsens Museum i Frederikssund.
Foruden Alfio Bonanno var der to andre deciderede praktikere på foredragsprogrammet.
Land Art-kunstneren Jørn Rønnau, der også er repræsenteret med et værk på TICKON, driver selv et Land Art-område, Krakamarken, på et areal ved Produktionshøjskolen Brusgaard ved Randers. Senest har Jørn Rønnau gjort sig bemærket med skovskulpur-projektet »Skovkunst« i Marselisborg Skovene ved Århus. Hans vigtigste arbejdsredskab er motorsaven.
Den anden praktiker var Joseph Salamon der foredrog om skulptur i landskab og arkitektur med udgangspunkt i egne og andres værker. Hans arbejder er mere traditionelle udendørs skulptur- og udsmykningsopgaver i forbindelse med landskab, park og arkitektur. Joseph Salamon er lærer på Kunsthøjskolen Thorstedlund og var tilknyttet Blå Billed By som en af lærerne på kunstprojektet.
Teoretikerne var ovennævnte Vibeke Petersen og landskabsarkitekten Stig L. Andersson. Vibeke Petersen er kunsthistoriker og har studeret den amerikanske Land Art der følger nogle andre tendenser end den europæiske Land Art. Gennem hende fik vi et indtryk af de amerikanske kunstnere og deres tanker.
Stig L. Andersson har studeret have- og landskabskunst i Danmark, Europa og Japan, og titlen på hans foredrag var »Byens potentiale og byen som havekunst«. Det handlede om hvordan vi opfatter naturen og landskabet, om hvordan disse opfattelser artikulerer sig i havekunst og hus- og bybygning, og om hvordan vi bruger vores måde at opfatte natur og landskab i vores opfattelse af byen.
Stig L. Andersson påtog sig at fortælle om byens muligheder for gennem sine materialer og former at give os en oplevelse af det enestående og ægte – af natur.

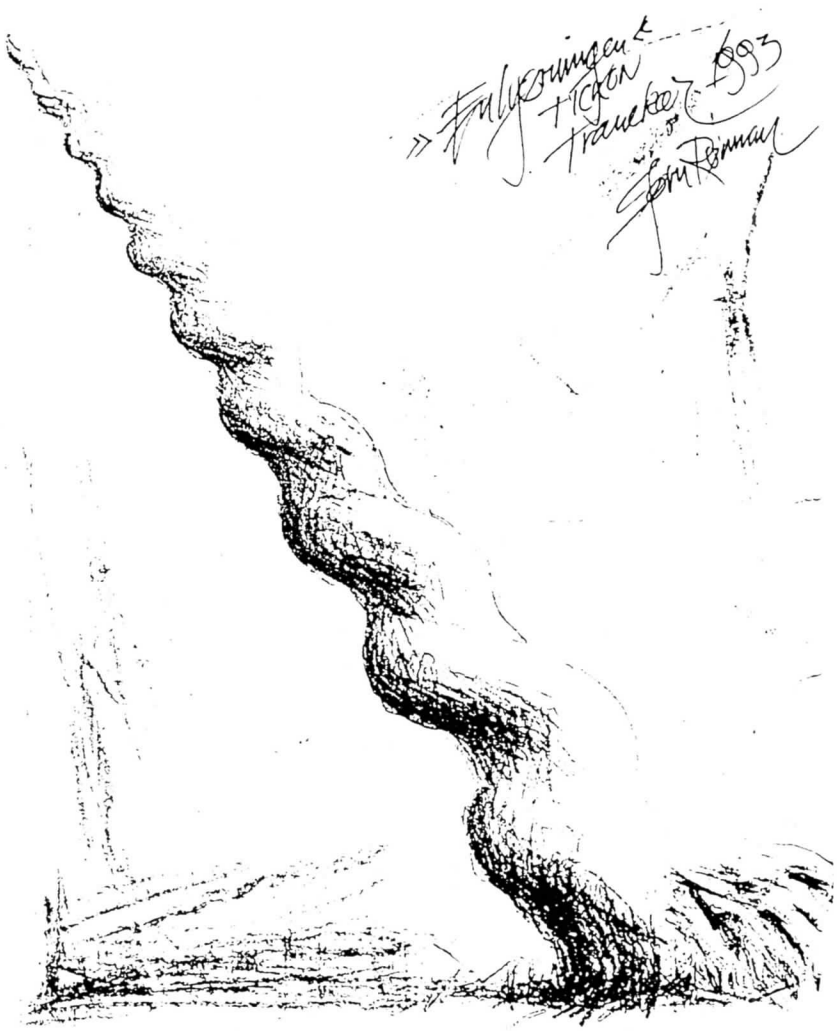

Øboen, uge 13 1993;
Jørn Rønnau: Skitse til
»Enhjørningen«, TICKON

Blod-ed med naturen

Tilbage til Alfio Bonanno's fordrag. Frederiksborg Amts Avis bragte et længere referat heraf. Her er et uddrag:

»Da Alfio Bonanno fik ordet, startede han med at bede om publikums intense koncentration.

– Foredraget tager lang tid, det skal tage lang tid, og jeg vil ikke skære fra – alt skal med, det er vigtigt for forståelsen. Det hele handler om selve livet og livsbetingelserne. Det er i sig selv et meget stort og omfattende emne. Der er jo en overordnet sammenhæng i det hele som ikke kan skilles ad. Det er begreber som ånd, sjæl og krop. Om holdninger, moral, etik og opdragelse. Spørgsmål om fødsel, liv og død samt om kontraster og modsætninger.

Startbilledet var meget symbolsk. På lysbilleder så vi en yngre udgave af Alfio, der, lidt for overdrevent og provokerende måske, brutalt begyndte at hugge grenene af et lille træ, så det til sidst kun var en stamme på højde med ham selv. Dernæst skar han af toppen og snittede en flænge på langs. Skar en lige så lang flænge i sin tommelfinger og holdt sårene i forlængelse af hinanden. Viste hvordan han som menneske blev 'blodbroder' med naturen.

– Alt på jorden og i universet hænger sammen. Vi kan ikke skille tingene ad, og vi bliver nødt til at tage det alvorligt, forholde os til det og engagere os i alt hvad der har med vores liv på jorden at gøre. Når alt kommer til alt, er det jo også os det rammer når der bliver øvet vold mod og på andet og andre. Det er vigtigt med stillingtagen. Vi kan ikke bare stå på sidelinien og lade andre klare tingene for os. Personligt kan jeg ikke lade være. Sådan har det været i snart femten år, og jeg føler at det er nødvendigt for mig. Det er ikke for at missionere, men for at gøre opmærksom på at globalt er forureningen så omfattende og fremskreden at vi bliver nødt til at ændre tingenes tilstand. Vi har alle et ansvar.

– Jeg er klar over at livet både er smukt og grusomt, men det er så vigtigt at vi forstår at alt liv forgår. Herefter genopstår nyt liv, og cyklussen fortsætter og gentager sig selv i en ny udformning og i en ny tidsepoke.

– Der synes at være en ændring på vej i menneskeheden om vores livsbetingelser og livskvalitet. Vi har indset at alt hvad der sker på andre steder af kloden eller i universet, også har indflydelse på os. Vi mærker det selv på vores krop og i vores omgivelser, og at det nytter noget at gøre noget ved det. Det er jeg utrolig glad over.«

Sagde – og gjorde – Alfio Bonanno ifølge Frederiksborg Amts Avis.

Øverst: Fossil Trace (70 x 35 x 20)
Glasgow 1990

Nederst: Alfio Bonanno – med fossil?
Katalog 1993

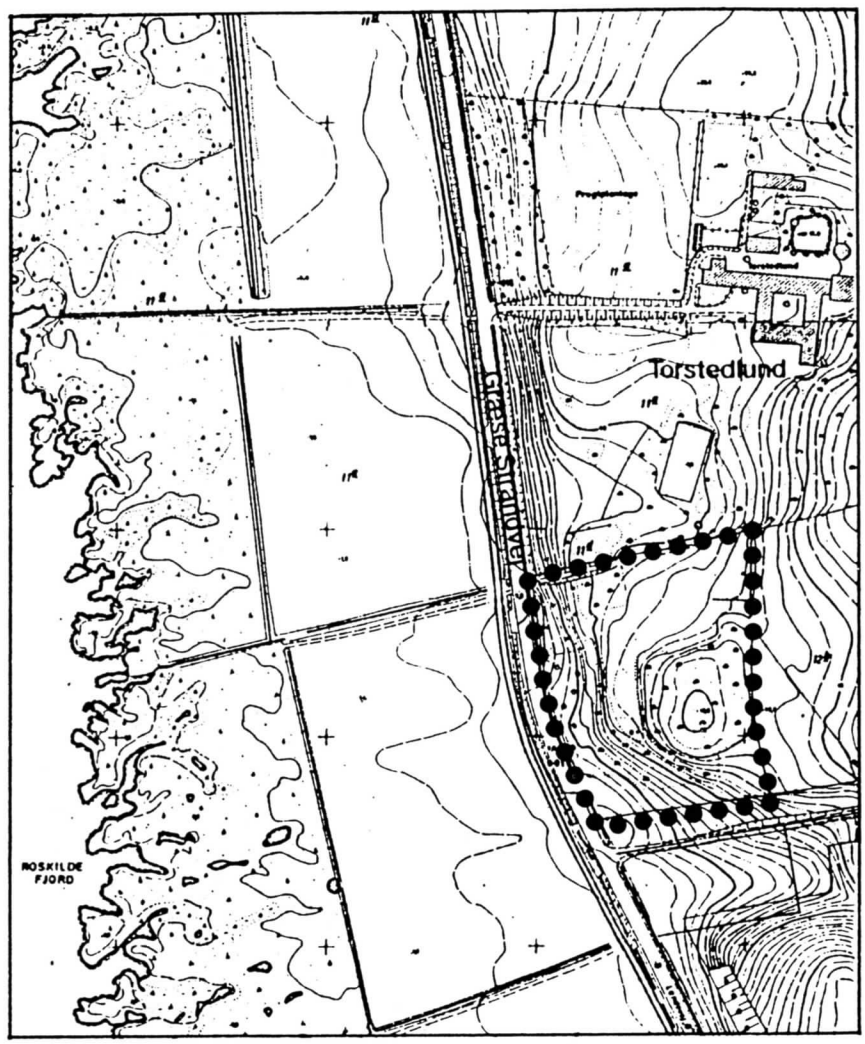

Kortet vender rigtigt: nord opad.
Luftfoto fra nord: til venstre Græse Bakkeby, til højre Engbæk/Frederikssund.

Fra sti til sted – i dialog med stedet

Som nævnt havde kunstprojektet fra starten arbejdstitlen »kunststi«. Intentionerne var at give det markante landskab, med ådalen der kiler sin ind mellem bydelene, et – hovedsageligt midlertidigt – kunstnerisk udtryk med på vejen. Og netop vejen mellem byen og Kunsthøjskolen Thorstedlund for at understrege samhørigheden.

Men hvad, hvor og hvordan, det var op til Alfio Bonanno.

Under efterårets besigtigelse af området og gennem forhandlinger med kommunen der ejer store dele af området, rettedes interessen imidlertid mod et bestemt sted med særlige forhold som Alfio Bonanno så nogle muligheder i.

Men det var først på et møde i begyndelsen af marts i år at komiteen såvel som andre fik nys om hvad Alfio Bonanno var ude på. Her holdt han et ekstra foredrag over det at se og lade sig inspirere af et sted eller et fænomen. »At være i dialog med stedet« – kaldte han det.

Denne ændring fra sti til sted var muligvis i sig selv med til at gøre projektet til en succes som fællesprojekt. I et forløb med adskilte punkter havde det – så at sige – været sværere at holde sin sti ren. Sværere at sikre sammenhængen og det kunstneriske niveau.

Fra tvivl til tilslutning

Og det kan nok være at Alfio Bonanno kom i dialog – og det var vel også forventeligt – nemlig med deltagerne i projektet. Det drejede sig især om højskoleeleverne; de oplevede Alfio Bonanno's fremlæggelse af sine planer som et diktat! De havde regnet med at der ville være muligheder for at man kunne bidrage med ideer til projektet.

Alfio Bonanno fremlagde sine skitser ret sent på mødet, og bagefter kunne han godt fornemme at noget var galt. Men det var først i de følgende dage elevernes tvivl og frustrationer kom til udtryk: Hvis det skulle være på den måde, ville de ikke være med!

Efter at højskolens elever således havde gjort mytteri, var det nødvendig at arrangere endnu et møde med Alfio Bonanno. Faktisk kom han til stede på højskolen en hel dag en måneds tid efter det møde der var endt så galt. Om dagen var han på besigtigelse sammen med eleverne, og der blev diskuteret og skitseret. Om aftenen var der møde med alle interesserede.

Her dominerede højskoleeleverne fuldstændigt scenen, og det var vel naturligt nok eftersom det var dem der havde gjort oprør, og fordi det var dem der havde haft bedst mulighed for at forberede sig. Byfolkene havde fået 'en halv chance' – en kort besigtigelse før mødet og en opfordring til også at komme med skitser.

Den første del af mødet blev der fremlagt en masse vidt forskellige og ret eventyrlige forslag. For en udefrakommende så det umiddelbart ud som om Alfio Bonanno ikke havde spor at skulle eller ville have sagt.

Det kom der en gevaldig diskussion ud af mellem repræsentanter for kommunen, komitemedlemmer og Alfio Bonanno selv.

De første så pludselig hele det kunstneriske projekts seriøse fundament smuldre: Det var da vel Alfio Bonanno der var hyret som kunstnerisk leder, og ham der skulle sikre et kunstnerisk forsvarligt resultat?!

Komitemedlemmerne kunne godt se det kunne se ud som om situationen var ude af kontrol, og det var den måske også – for komiteens vedkommende. Den blandede sig ikke meget i det der foregik foran opslagstavlerne med de mange forslag. Den satte sin lid til Alfio Bonanno der tidligere havde vist at han kunne gennemføre projekter med mange deltagere. Det var til at forudse at der ville opstå problemer i en så kompliceret og følsom skabelsesproces.

Alfio Bonanno forsikrede at han vidste hvad der foregik, og at han nok skulle få det hele til at hænge sammen. Han påtog sig det fulde kunstneriske ansvar!

Dette åbenhjertige, alvorlige men også muntre intermezzo forgik i en pause i mødet. Det var nervepirrende; faldt det hele nu til gulvet her midt i højskolens lade?

Bagefter demonstrerede Alfio Bonanno sine eminente evner udi det pædagogiske da han med virtuos lydhørhed optog de ideer i projektet som passede sammen og til stedet – og aflivede andre med klare argumenter og kunstnerisk strenghed. Og som projektet i øvrigt er forløbet, må man sige at deltagerne herefter accepterede Alfio Bonanno's lydhøre autoritet.

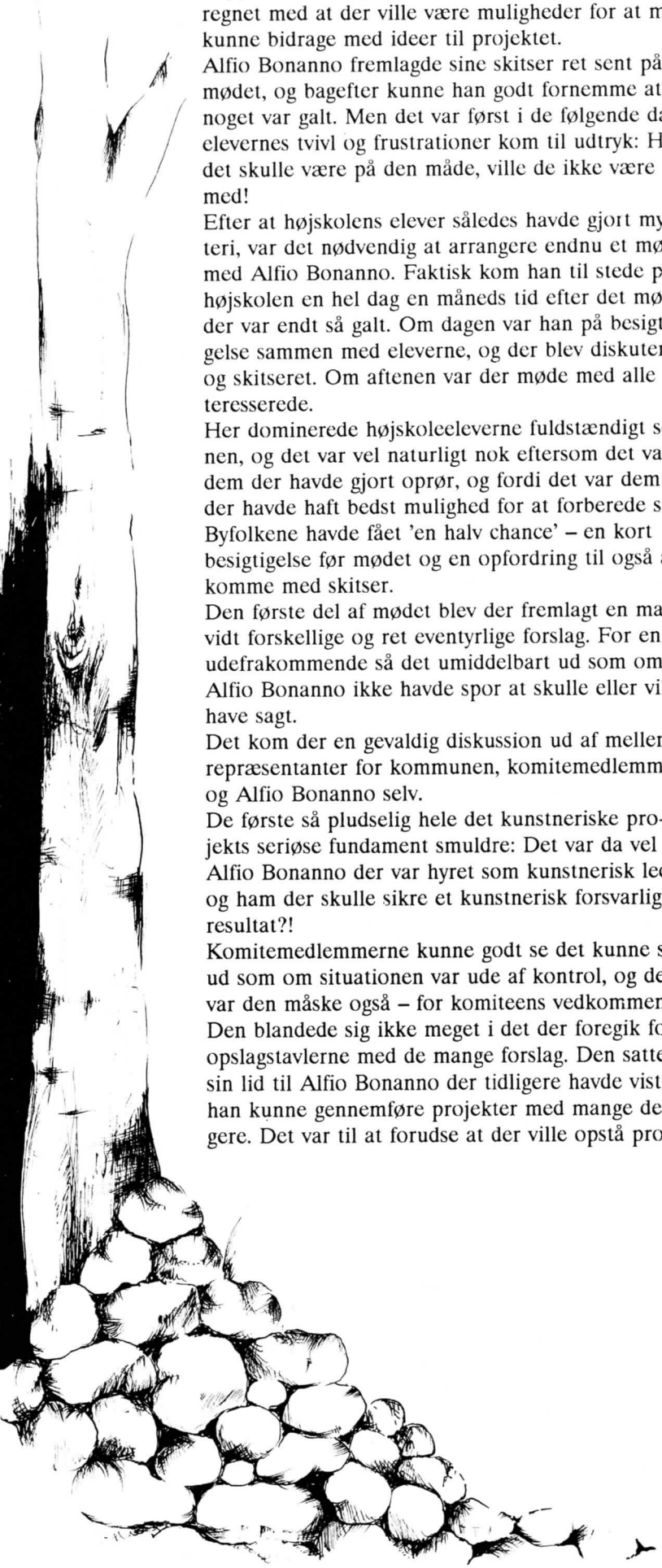

Højskoleeleverne og folkene fra byen

De var var meget forskellige, de to grupper der var involveret i
Højskoleeleverne repræsenterede det ungdommelige og labile e
stiske, havde hele tiden nye tilbud at vælge imellem og var hele
projekter. I kraft af deres daglige samvær havde de også mulig
ningssvingninger. Dette havde komiteen en forholdsvis god inds
lærer, lærer på Kunsthøjskolen Thorstedlund og medlem af ko
stod direkte for skud i forhold til elevernes kritik og skiftende
sag for!

Byfolkene var mestendels noget ældre og – viste det sig – mere
fægte. De var skam også meget individualistiske og kom med f
men var nok på forhånd mere indstillet på et 'mester-elev-forh
til selve ugen hvor det skulle foregå.

Fordi højskoleeleverne var så dominerende, og fordi byfolkene
sit, havde komiteen dårligere indføling med hvordan stemninge
der for disse lavet nogle særlige møder, men komiteen var hele
lensen omkring højskoleeleverne havde skræmt dem væk, og o
det virkelig gjaldt i den sidste uge af maj.

Det kunne vi! Både dem og højskoleeleverne.

blemer i en så kompliceret og følsom skabelsesproces.
Alfio Bonanno forsikrede at han vidste hvad der foregik, og at han nok skulle få det hele til at hænge sammen. Han påtog sig det fulde kunstneriske ansvar!
Dette åbenhjertige, alvorlige men også muntre intermezzo forgik i en pause i mødet. Det var nervepirrende; faldt det hele nu til gulvet her midt i højskolens lade?
Bagefter demonstrerede Alfio Bonanno sine eminente evner udi det pædagogiske da han med virtuos lydhørhed optog de ideer i projektet som passede sammen og til stedet – og aflivede andre med klare argumenter og kunstnerisk strenghed. Og som projektet i øvrigt er forløbet, må man sige at deltagerne herefter accepterede Alfio Bonanno's lydhøre autoritet.

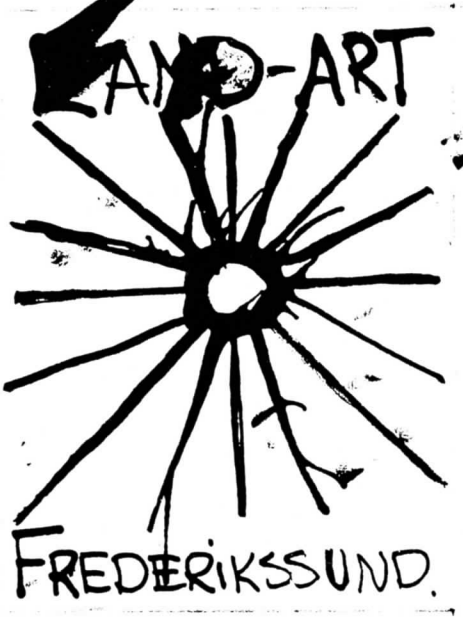

Højskoleeleverne og folkene fra byen

De var var meget forskellige, de to grupper der var involveret i projektet.
Højskoleeleverne repræsenterede det ungdommelige og labile element. De var meget individualistiske, havde hele tiden nye tilbud at vælge imellem og var hele tiden i gang med nye fængende projekter. I kraft af deres daglige samvær havde de også mulighed for at udvikle fælles stemningssvingninger. Dette havde komiteen en forholdsvis god indsigt i gennem den ledende projektlærer, lærer på Kunsthøjskolen Thorstedlund og medlem af komiteen, Lisbeth Heinesen, som stod direkte for skud i forhold til elevernes kritik og skiftende stemninger. Hun fik virkelig sin sag for!
Byfolkene var mestendels noget ældre og – viste det sig – mere stabile. De lod sig ikke så let anfægte. De var skam også meget individualistiske og kom med forslag og indvendinger undervejs, men var nok på forhånd mere indstillet på et 'mester-elev-forhold' og havde store forventninger til selve ugen hvor det skulle foregå.
Fordi højskoleeleverne var så dominerende, og fordi byfolkene mellem møderne jo gik hvert til sit, havde komiteen dårligere indføling med hvordan stemningen var hos byfolkene. Derfor blev der for disse lavet nogle særlige møder, men komiteen var hele tiden lidt nervøs for om turbulensen omkring højskoleeleverne havde skræmt dem væk, og om vi kunne regne med dem når det virkelig gjaldt i den sidste uge af maj.
Det kunne vi! Både dem og højskoleeleverne.

Med lærerens ord...

Efter det første arbejdsmøde med Alfio stod det klart at eleverne manglede forudsætninger for at tage imod Alfio's projekt. En af årsagerne var at der var gået lang tid siden Alfio holdt sit inspirerende foredrag, og mange af eleverne var godt i gang med deres egne projekter.
En anden årsag var at jeg var syg og fraværende i længere tid mellem foredraget i januar og mødet i marts, og dette viste hvor vigtigt det er at ikke kun en enkelt lærer står for så stort et projekt. Projektformen var ny for højskolen, og de enkelte læreres deltagelse var ikke blevet planlagt fra begyndelsen.
I april kom Alfio tilbage, så på stedet sammen med eleverne og diskuterede de forslag de havde. Der kom mange forslag, og opdagelsen af de spor elmebarkbillens larver efterlader sig, fik afgørende betydning. Mange af deltagerne fra byen havde arbejde, så de kunne ikke være med om dagen. Dem mødtes vi med umiddelbart før mødet om aftenen. De var i forvejen blevet opfordret til at komme med deres forslag.
Om aftenen gennemgik vi de indkomne forslag. Alfio kommenterede ideerne og skulle bagefter samle sammen på dem – og holde fast på en helhed han kunne gå ind for. Det viste sig at der var bred enighed om Alfio's oprindelige ide, og med den som udgangspunkt tog projektet efterhånden form. Alfio pointerede at det var en hovedide, og at det at arbejde med et landskab er en dialog hvor beslutninger træffes undervejs.

Alfio havde af komiteen fået til opgave at være kunstnerisk ansvarlig leder, og deltagerne skulle være medskabende og komme med forslag. Det fælles arbejde og diskussionerne skulle give deltagerne en indsigt i Alfio's arbejde med Land Art.
Men det var et koncept med mange fortolkningsmuligheder. Det medførte usikkerhed – en usikkerhed som højskoleeleverne udtrykte på denne måde:
Hvor meget skal Alfio bestemme, og hvor meget kan vi være med? Skal vi bare være arbejdsbier for at udføre hans ideer? Hvor hårdt bliver det rent fysisk? Det er svært at se os selv i det projekt!

Jeg tror vi havde undgået mange forviklinger hvis vi havde holdt en hel dag hvor Alfio havde mødt både højskolefolkene og deltagerne fra byen, så de sammen havde set på området og gennemarbejdet et forslag.
Så kunne vi – måske – allerede fra starten have skabt den tillid og respekt der er nødvendigt for et frugtbart samarbejde.

Forkortet uddrag af
Lisbeth Heinesens beretning
(se afsnittet om dokumentation)

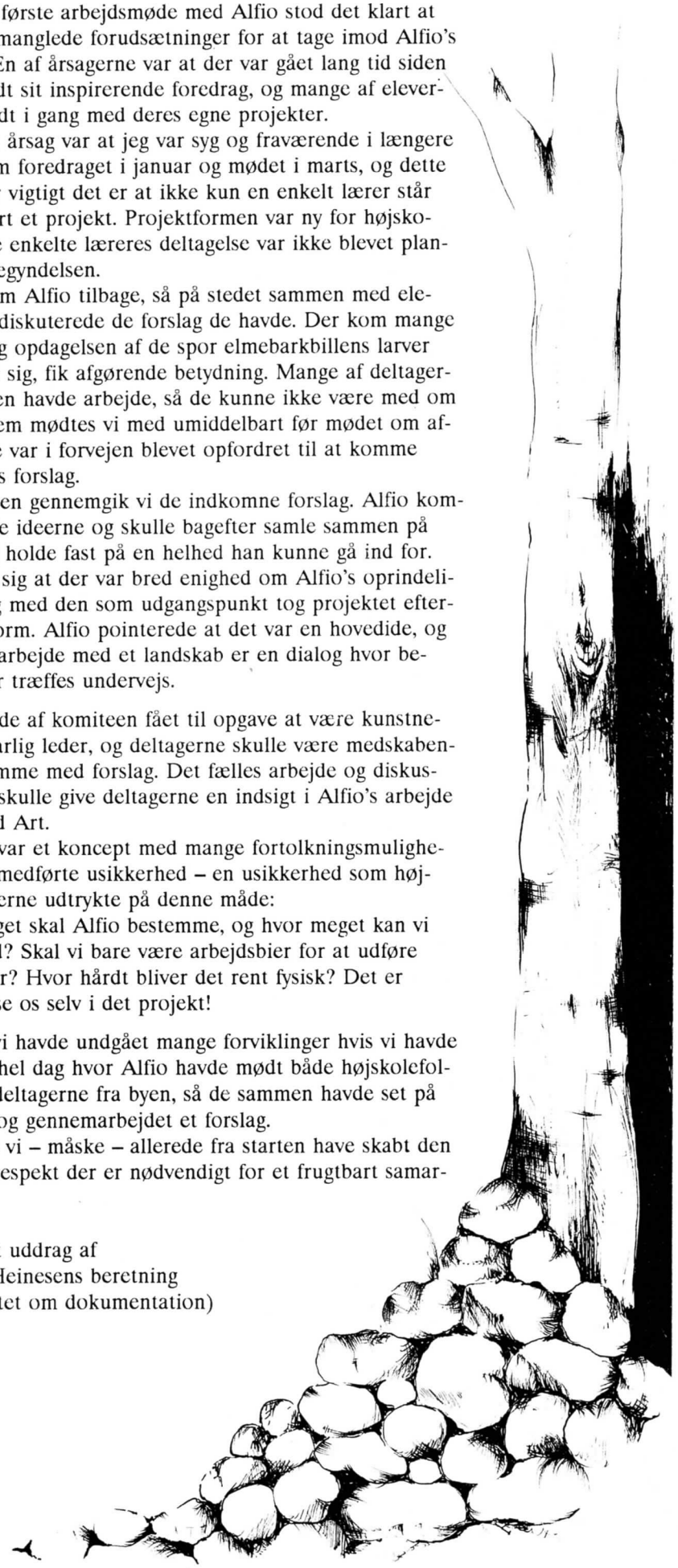

n

veret i projektet.
labile element. De var meget individuali-
ar hele tiden i gang med nye fængende
mulighed for at udvikle fælles stem-
od indsigt i gennem den ledende projekt-
i af komiteen, Lisbeth Heinesen, som
ende stemninger. Hun fik virkelig sin

– mere stabile. De lod sig ikke så let an-
med forslag og indvendinger undervejs,
v-forhold' og havde store forventninger

olkene mellem møderne jo gik hvert til
nningen var hos byfolkene. Derfor blev
ar hele tiden lidt nervøs for om turbu-
, og om vi kunne regne med dem når

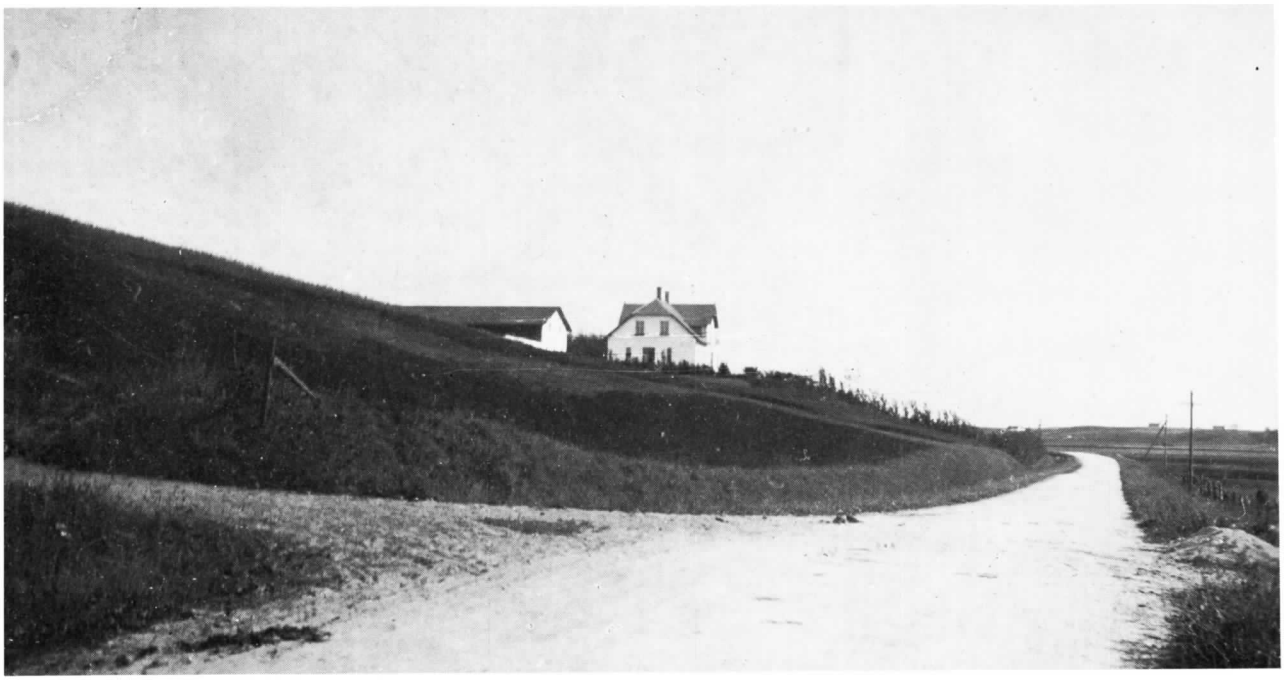

Den gamle gård og elmebarkbillen

Det valgte sted er en tomt efter den tidligere gård, Højvang. Tomten og den omliggende have var groet fuldstændigt til med få rester af en oprindelig beplantning, for eksempel nogle troldetræer – resterne af den tidligere klippede bøgehæk omkring flagstangen. Troldetræerne står der endnu.

Den dominerende bevoksning var og er elmetræer, men elmesygen havde slået de fleste af dem ihjel, og kommunen havde allerede forpagtet fældningen bort da Land Art-projektet kom ind i billedet og fik lov til at blande sig i hvordan den døde skov skulle få nyt liv. Elmetræet vil stadig være det dominerende træ på stedet, elmesygen angriber kun træer af en vis størrelse, og der gror snart en mængde ny elmetræer op fra de frø de døde træer har kastet i tidens løb. Og det ville være sket uanset om de døde elmetræer blev fældet eller ej. Nu ligger mange af de døde elmetræer tilbage indbygget i kunstværket, og det gør – bortset fra det kunstneriske – en forskel for stedets fremtidige insekt- og fugleliv.

Elmesygen har nu hærget i årrække, og bekæmpelsen er opgivet. Sygdommen må nu rase ud. Den udrydder ikke elmen som art, men der bliver længere mellem disse hidtil så karakteristiske træer i landskabet. Når der bliver længere mellem de store træer, bliver betingelserne tilsvarende dårligere for den elmebarkbille der spreder sygdommen, og dens bestand vil også gå tilbage. På et tidspunkt vil elmebestanden vokse igen.

I den gamle tilgroede have er der nu skabt et Land Art-værk som en slags monument for elmesygen og elmebarkbillen – i mere end een forstand. Dels står og ligger de døde elmetræer som nævnt tilbage som byggematerialer i værket.

Dels er der – og det gik hen og blev en af værkets bærende ideer – i bogstaveligste forstand indbygget et af naturens og stedets spor i værket. Elmebarkbillens spor.

Øverst: Højvang set fra Græse Strandvej
Nederst: Luftfoto af Højvang fra fjordsiden

Billeder fra arbejdet

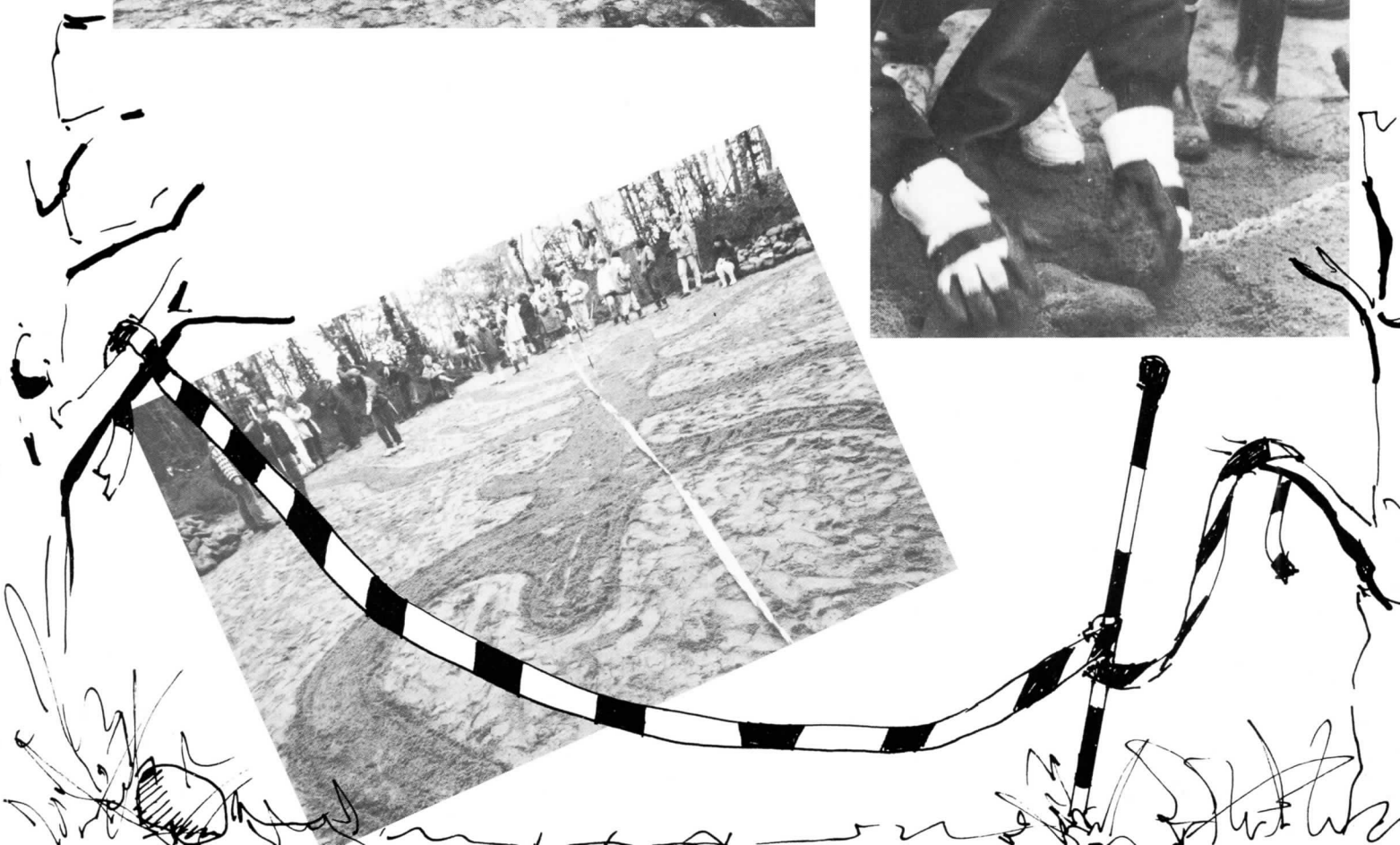

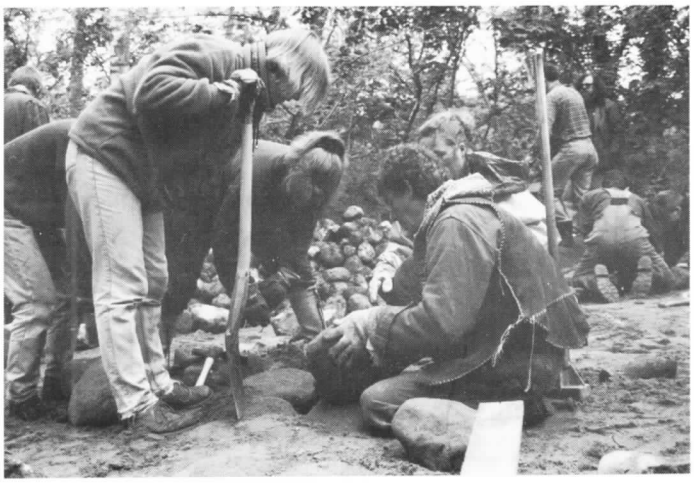

LAND-ART
FREDERIKSSUND

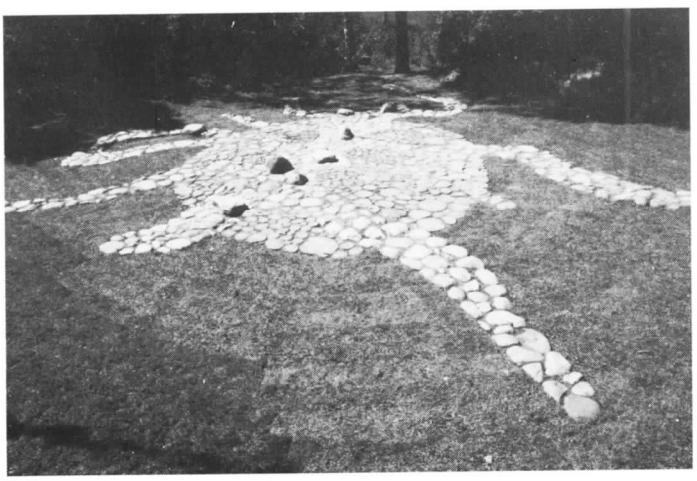

LAND-ART

FREDERIKSSUND

Færdigt arbejde

Det sted hvor Land Art-værket er placeret, er topografisk en del af Græse Bakker – en vestvendt skråning mod Roskilde Fjord og strandengen mellem fjorden og bakkerne. Neden for bakken løber Græse Strandvej forbi. Lige nord for ligger Kunsthøjskolen Thorstedlund. Noget oppe ad skråningen omtrent midt i skoven danner der sig et lille plateau, en hylde, og det er her der nu er skabt en cirkulær plads. Pladsen er ryddet for al tidligere bevoksning. Udenom er de fleste elmetræer fældet med høje stubbe stående tilbage. I retning mod vest ned ad skråningen er der på nær et par rammedannende, opstammede træer lavet et tragtformet skår som kikhul med udsigt over strandeng og fjord over til Hornsherred.

De fældede elmetræer har for en dels vedkommende fået lov at ligge hvor de faldt, men der er slæbt en del stammer og grene sammen for at danne et 'bagtæppe' for pladsen mod øst. Fra nordsiden er der en naturlig formet indgang til pladsen, fra østsiden er der banet en sti der på snørklet vis fører ind gennem skoven til pladsens anden indgang på sydsiden.

Omkring pladsen er anlagt en vold med tre gennembrud – indgangene i nord og syd og kikhullet i vest. Omkring indgangene er enderne af voldene sat i sten. Den østlige runding af volden er højere end de andre volde, og den er terrasseret ved hjælp af elmestammer til amfiteater-siddepladser. På trinnene er der plantet græs (rullegræs). Bagved giver bunken af stammer og grene indtrykket af bagvæg.

Pladsen er brolagt med sten og stumper af elmestammer sat på højkant. Udenom er der plantet græs. Endnu er elmestammerne lyse ligesom stenene, men de bliver mørkere med tiden, så det mønster stenene danner, træder tydeligere frem.

Det var Alfio Bonanno's hovedide at danne en åben plads i skoven og lave et kikhul ud over fjorden. Han havde oprindelig et andet forslag til pladsens belægning end den den nu har fået. Undervejs – i dialog med stedet – opstod den ide at bruge et bestemt mønster i pladsens belægning, et mønster som allerede fandtes på stedet, men som snart ville rådne væk.

Alle der har været derude mellem de døde træer, er blevet fascineret af de spor elmebarkbillerne og deres larver gnaver på deres dødbringende færd under træernes bark. Barken falder efterhånden af de døde træer og afslører et karakteristisk mønster af gnavede gange. Det er det mønster der er inspirationen til pladsens stensætning.

Og det er det mønster der var meget med til at løse den konflikt der var undervejs. Mønsteret betog og rørte alle, og den skabte den forening af det 'naturlige' og det menneskeskabte som alle hver på deres måde søgte.

Værket har ikke fået noget navn, benævnes blot »Land Art i Frederikssund ved Kunsthøjskolen Thorstedlund«.

Stedet er straks blevet et yndet udflugtsmål. Kunsthøjskolen bruger det til arrangementer og i undervisningen, højskoleeleverne bruger det til 'frikvarter', børneinstitutioner går tur dertil med og uden medbragt mad, udenbys kunstinteresserede kommer i bus til stedet – plus det løse.

Borgmesteren, megafonholder Søren, Alfio Bonanno

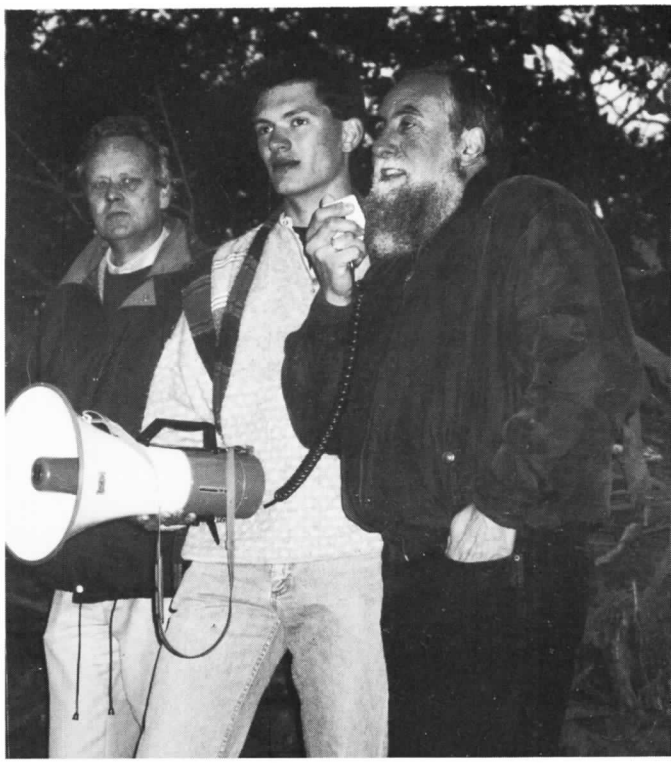

Ind- og ildvielse

Da pladsen blev indviet, var stemningen nærmest euforisk. Deltagerne var trætte efter fire – fem dages hårdt arbejde – og lige så mange afteners råhygge i teltet. Og de var glade, måske nærmest lykkelige over det samvær og samarbejde de havde oplevet. Der var mødt mange mennesker op til indvielsen. Lisbeth Heinesen talte for komiteen. Alfio Bonanno talte og var meget glad for holdet og tilfreds med resultatet.
Borgmester Knud Christoffersen stod for den officielle indvielse og takkende på byens vegne Alfio Bonanno og alle deltagerne for det store arbejde og flotte resultat de havde præsteret. Og så tændte han den fakkel der var signal til starten på den ildvielse der satte punktum for hele projektet.
Indvielsen foregik klokken 21.36 ved solnedgang, og da talerne var holdt, var det så mørkt at man kunne se det ildmønster der dannede sig på strandengen neden for bakken. Grupper af sortklædte personer bevægede sig langsomt fra fyrfad til fyrfad og tændte ialt 39 små bål der til sidst dannede en sigtelinie, fra foden af bakken ud til strandkanten, og to spiraler.

Udsigten var der ikke noget i vejen med, men det kneb for de mange folk at komme til at se lige godt. Men så var der da heldigvis øl at købe i teltet på marken bagved. Og man kunne snildt nå tilbage med forsyningerne og nyde dem og synet af bålene der langsomt brændte ud medens udsigten sortnede mere og mere.
Det var folk fra amatørteatergruppen Klapsalven under ledelse af Eskild Marcussen, der også er medlem af komiteen, der stod for ildvielsen.

Tak

Komiteen vil gerne takke Alfio Bonanno for en enestående indsats. Vi er fascineret af hans evner for at få noget konstruktivt ud af konflikter og finde den højeste fællesnævner.
Det er ikke let at lade andre mennesker gå ind og at få noget at skulle have sagt i skabelsen af et kunstværk. Det lykkedes for Alfio Bonanno.

Komiteen vil gerne takke deltagerne for det gå-på-mod og den fællesskabsånd de viste. Deres deltagelse har – foruden den helt konkrete indflydelse de måtte have haft på udformningen – givet stedet et særligt element af menneskeskabthed som altid vil være i vores erindring – og i stedets historie.

Komiteen vil gerne takke Frederikssund Kommune for den velvilje og det engagement projektet har mødt. Teknisk Udvalgs formand Jytte Holm-Pedersen og arkitekt Ole Nielsen fra Teknisk Forvaltning levede i den grad med i projektet, og uden dem var det ikke blevet som det blev – om overhovedet.

Projektet har modtaget økonomisk støtte fra Foreningen af Folkehøjskolers forsøgs- og udviklingsmidler og fra Frederikssund Kommune (Kulturudvalget og Folkeoplysningslovens fem pct-pulje).

Desuden har følgende bidraget økonomisk og på anden måde ved deltagelse i forskellige faser af projektet: Kunsthøjskolen Thorstedlund, Frederikssund Kunstforening, Folkeuniversitetet for Frederikssund og Omegn, Frederikssund Fritidsskole og Frederikssund Fotoklub.
Unibank støttede Alfio Bonanno-udstillingen, og Bikuben financierede undervejs projektet på fordelagtige vilkår.
Anden støtte: Gibbers Produkthandel og Genbrugsgården.

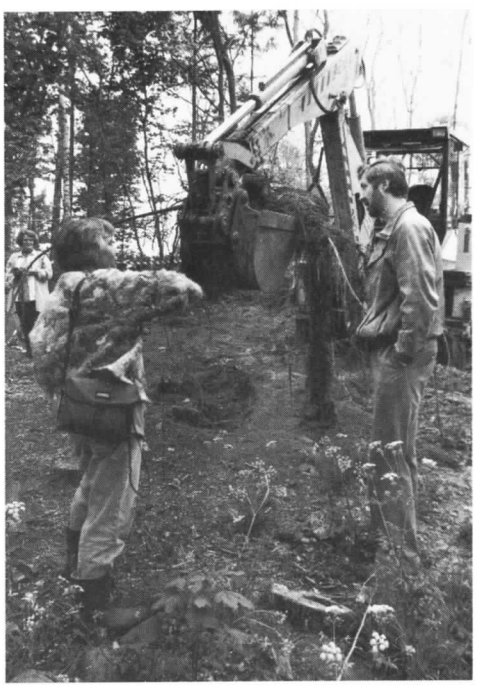

Højskolelærer Lisbeth Heinesen og arkitekt Ole Nielsen – dybt engagerede

En kommunal rendegraver kan også bruges til at banke pæle ned med

Deltagerliste

Kunstnerisk leder
Alfio Bonanno, Østergade 10, 5900 Rudkøbing, 62 51 32 93

Komitéen Blå Billed By
Eskild Marcussen, Frederikssund, 42 31 15 01
– Elværket, 47 38 52 91
Irene Lyshøj, Frederikssund, 47 38 42 96
Jesper Dalmose, Frederikssund Bibliotek
– nu: Toldkammeret, Helsingør
Lis Nielsen, Frederikssund Kunstforening, 42 31 18 20
Lisbeth Heinesen, Slangerup, 47 38 01 80
– Kunsthøjskolen Thorstedlund, 42 31 14 10
Morten Ledet, Frederikssund, 42 31 55 21

Deltagere fra by og omegn
Anders Sølby, Slangerup, 42 33 38 27
Edith Mørup Hansen, Frederikssund, 42 31 62 38
Hanne Norman Hansen, Skuldelev, 42 32 02 71
Inger Becker-Larsen (Trine), Ølstykke, 42 33 46 59
Irene Lyshøj, Frederikssund, 47 38 42 96
Jacob Mads Jensen, Dalmose, 53 58 63 60
Jeanne Roager, Jægerspris, 47 53 01 19
Joan Heidebo, Brøndby, 31 47 48 91
Lars Jeppesen, Grevinge, 53 45 80 76
Merete Sølby, Slangerup, 42 33 38 27
Signe Larsen, Slangerup, 42 27 80 17
Søren Bomann, Ølstykke, 42 17 80 57

Højskoleelever – deltagere
Anja Hansen, Dianalund, 53 56 33 30
Anne Marie Friis Jørgensen, Hvidovre, 36 48 71 69
Anne Nygaard, Aarup, 64 43 14 40
Annette Elgaard, Billund, 75 33 81 98
Claudia Hinrichs, 25836 Osterhever, Tyskland
Haidi Damborg Hald, Tjele, 86 65 26 98
Hanne Lassen, Helsinge, 48 71 32 91
Henry Lindblad, Frederikssund, 42 31 34 01
Jenny Holm Andersen, Holstebro, 97 42 49 74
Julie Damskier, Nysted, 53 87 16 13
Karen Nørgaard, Højslev, 97 53 71 80
Majbritt Løland, Frederikshavn, 98 42 97 21
Mati Williams, Skelagervej 24 D, Århus
Meena Bank Lauridsen, Ikast, 97 15 43 01
Pernille Kjærgaard (Rulle), Værløse 42 48 24 57
Stine Brømsø Nielsen, København S, 31 95 23 80
Susan Tuxen, Frederiksværk, 52 12 51 62
Susanne Kudsk, Skotteparken 43, Ballerup
Ulrike H. Rasmussen, Fjordvænget 3, Nakskov

– Fotoholdet »Fotonørderne« – dias m.v.
Andrea Ricard, Frederiksberg C, 31 21 20 39
Carsten Schmidt, Tøndergade 17, København V (dias)
Jesper Tandberg, Parkvej 71, Herning (dias)
Jiwook Bijl, Kronborggade 24, København N
Karine Simonsen, Skrænten 12, Slangerup
Trine Noack, Sanved, 53 75 64 99

– Skrift, tegning, logo m.v.
Anette Vandsø Andersen, Silkeborg, 86 82 53 03
Birgit Friis Petersen, Værløse, 44 98 95 95
Marie Vedel Cralsen, Værløse, 42 48 27 80
Pernille Feilberg, Møllestræde 5, Hillerød
Randi Hansen, Skolevej 2, Stenløse

Øvrige medvirkende
Lærer Lisbeth Heinesen, 47 38 01 80
– Kunsthøjskolen Thorstedlund
Lærer Joseph Salamon, 42 81 17 21
– Kunsthøjskolen Thorstedlund
Ole Nielsen, Teknisk Forvaltning, Frederikssund, 42 31 18 00
Tine Jørgensen, Ølstykke, 42 17 65 78 (videokamera og redigering)
Svend Thomsen, København, 31 24 59 87 (videokamera og redigering)
Henrik Nyrup Rasmussen, Frederikssund, 47 38 36 08 (videokamera)
Marie Heinesen, Slangerup, 47 38 01 80 (regnskab)
Freddy Hansen, 42 31 46 93
– Frederikssund Fotoklub
Winnie Møgelvang, 42 31 97 80
– Frederikssund Fotoklub
Erik Nielsen, 42 31 27 66
– Frederikssund Fotoklub (formand)
Anders Sølby (foto)
Merete Sølby (foto)

Amatørteaterforeningen Klapsalven:
Anette Sänger
Eskild Marcussen
Helle Bloch Jacobsen
Lisbeth Vest
Nicolai Nielsen
Otto Petersen
Søren Bomann
Ulla Hansen

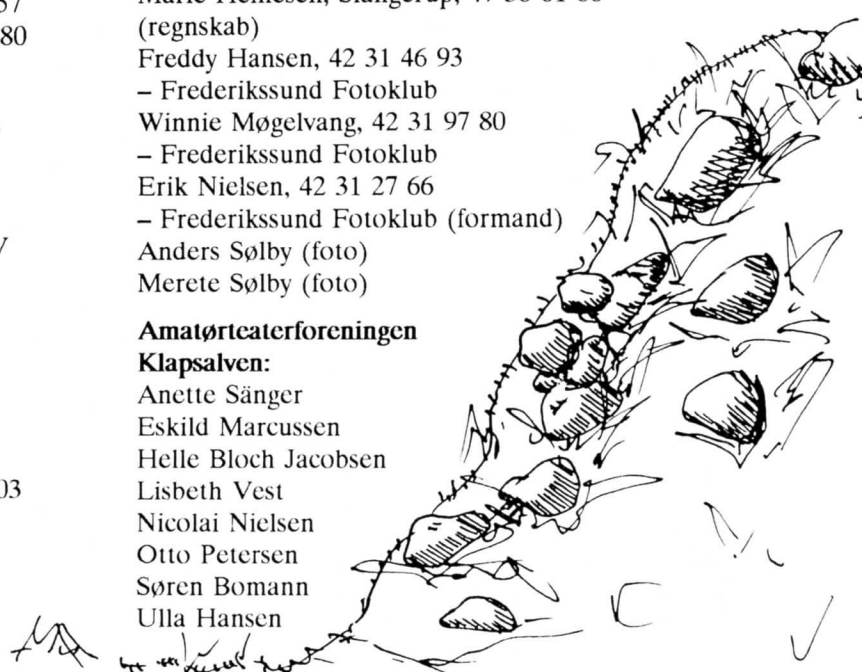

Tallstumperne der ikke er flere,
én af katalogens ideer i Janne Britt Andersens streg

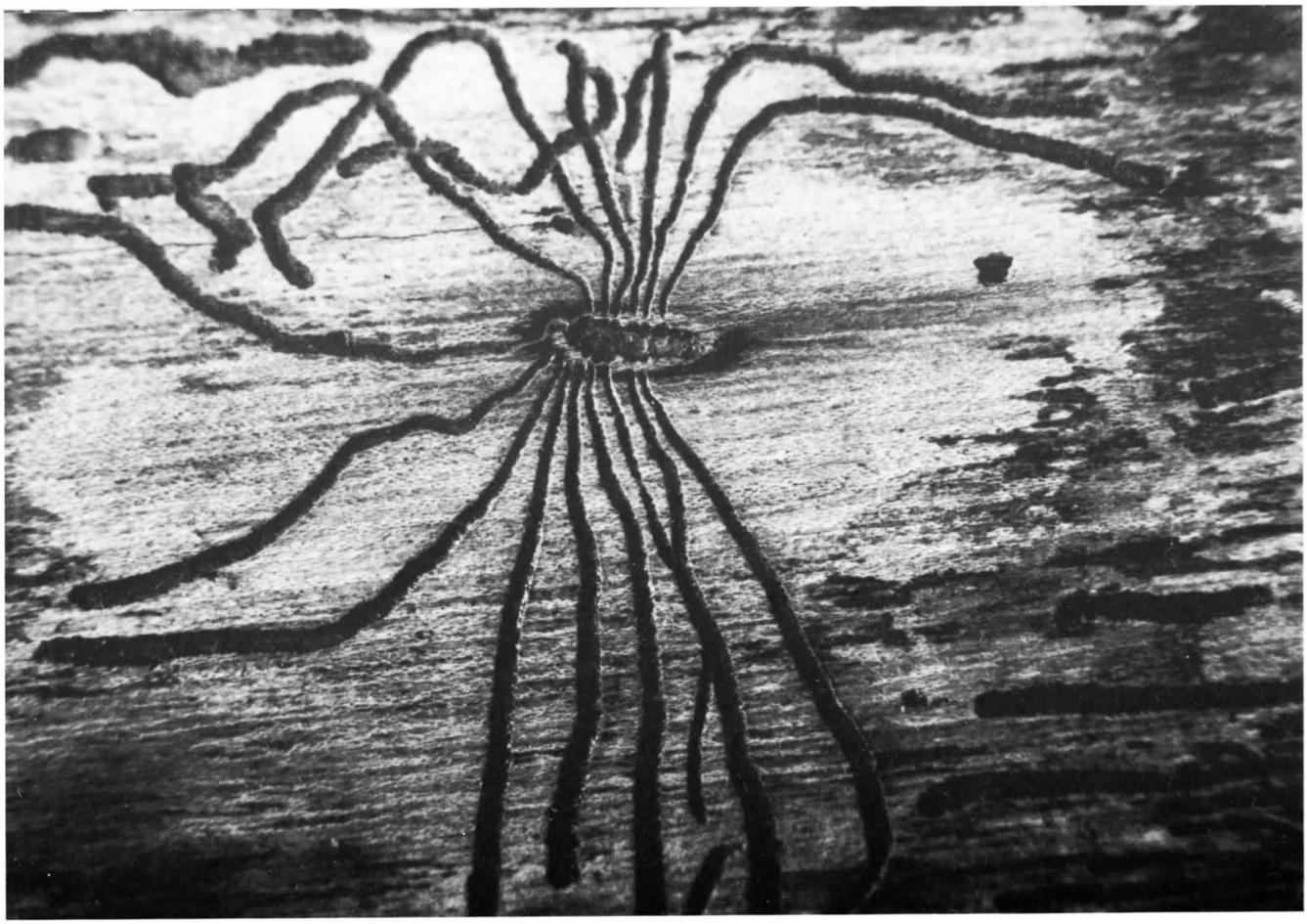

Dokumentation

Foruden nærværende rapport er der lavet en samling af fotos, deltagerberetninger, avisomtaler m.m. – trykt i et mindre oplag til deltagerne. Samlingen findes på Frederikssund Bibliotek.
Der er lavet en vandreudstilling i samarbejde med Frederikssund Fotoklub med tyve store fotos. Fotografer: Fotoholdet »Fotonørderne« og Freddy Hansen og Winnie Møgelvang fra Frederikssund Fotoklub. Udstillingen kan lånes fra Kunsthøjskolen Thorstedlund.
Projektet er dokumenteret ved videooptagelser klippet sammen til en video af 28 minutters varighed og en dias-serie på firs billeder der dokumenterer forløbet fra de første møder til stedet tages i brug. Video og diasserie findes på Frederikssund Bibliotek og i Foreningen af Folkehøjskoler hvorfra de kan lånes. En dias-serie fra Alfio Bonannos udstilling kan lånes fra Frederikssund Bibliotek.
Nærværende rapport er illustreret med helsides-vignetter af højskoleelevernes illustratorgruppe.
Rapportens fotografier er taget af Fotoholdet »Fotonørderne« og af Freddy Hansen og Winnie Møgelvang fra Frederikssund Fotoklub.

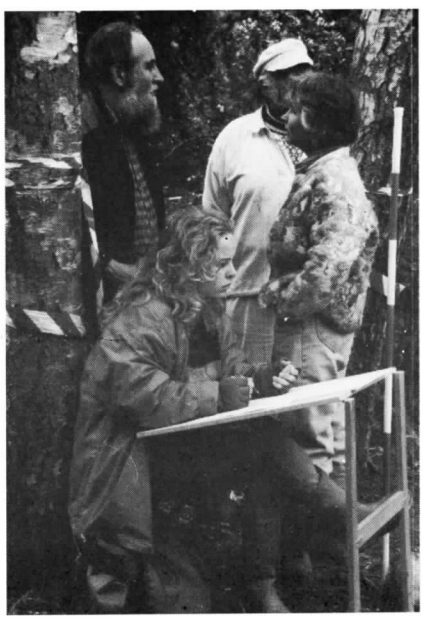

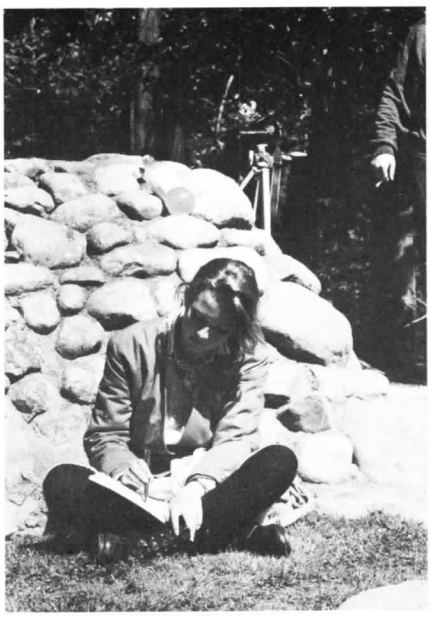

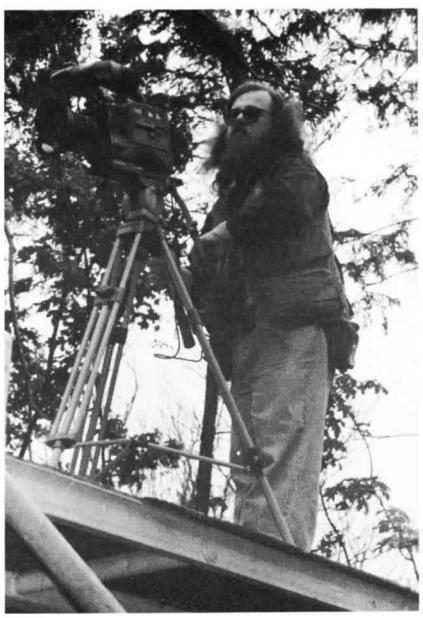

Tegninger: Jonne Britt Andersen

Med andre ord...

Så kom den morgen hvor de samledes om tuen specialmyrerne havde aflæsset – et bjerg af grus og to store bunker sten. Mestermyren Alfio foreslog at dette først skulle ryddes til siden, myrerne kom med modforslag og syntes at det var uoverkommeligt, men en time senere var de overraskede over hvor meget de havde klaret. Der blev revet og gjort fint, ingen myre vovede sig ind på tuen.

Men så kom mestermyren med pinden, og alle myrer var igen i gang med forslag som fint blev koordineret af mesteren. Og myrerne myldrede rundt, flyttede stenene ind igen, og der blev revet.

Atter ro i tuen og rådslagning og enighed om hvordan man skulle pirke til tuen.

Træstubbe blev slæbt til og gravet ned, der blev banket, fejet, vandet, revet. Ro igen – myrerne var overrasket over hvad der var færdigt.

Rundt om tuen arbejdede specialmyrer, så udsigten fra tuen blev flot, så vand blev bragt til tuen, så rullegræs blev skaffet, så mad stod på bordet. Der var også en overmyre der noterede myrernes cpr-numre, og en overmyre der skaffede værktøj. Men hvordan arbejdermyrerne fik organiseret sig, blev hverken de selv eller andre klar over!

Mestermyren holdt påny rådslagning, pirkede med sin pind – og så blev volden, stensætning ved stierne og siddepladserne på volden lavet og græsset lagt på.

Myrerne samledes om værket, stolte og undrende over at sådan et arbejde kunne være så stor en fornøjelse af være med i.

Trine
– deltagerberetning (se afsnittet om dokumentation)

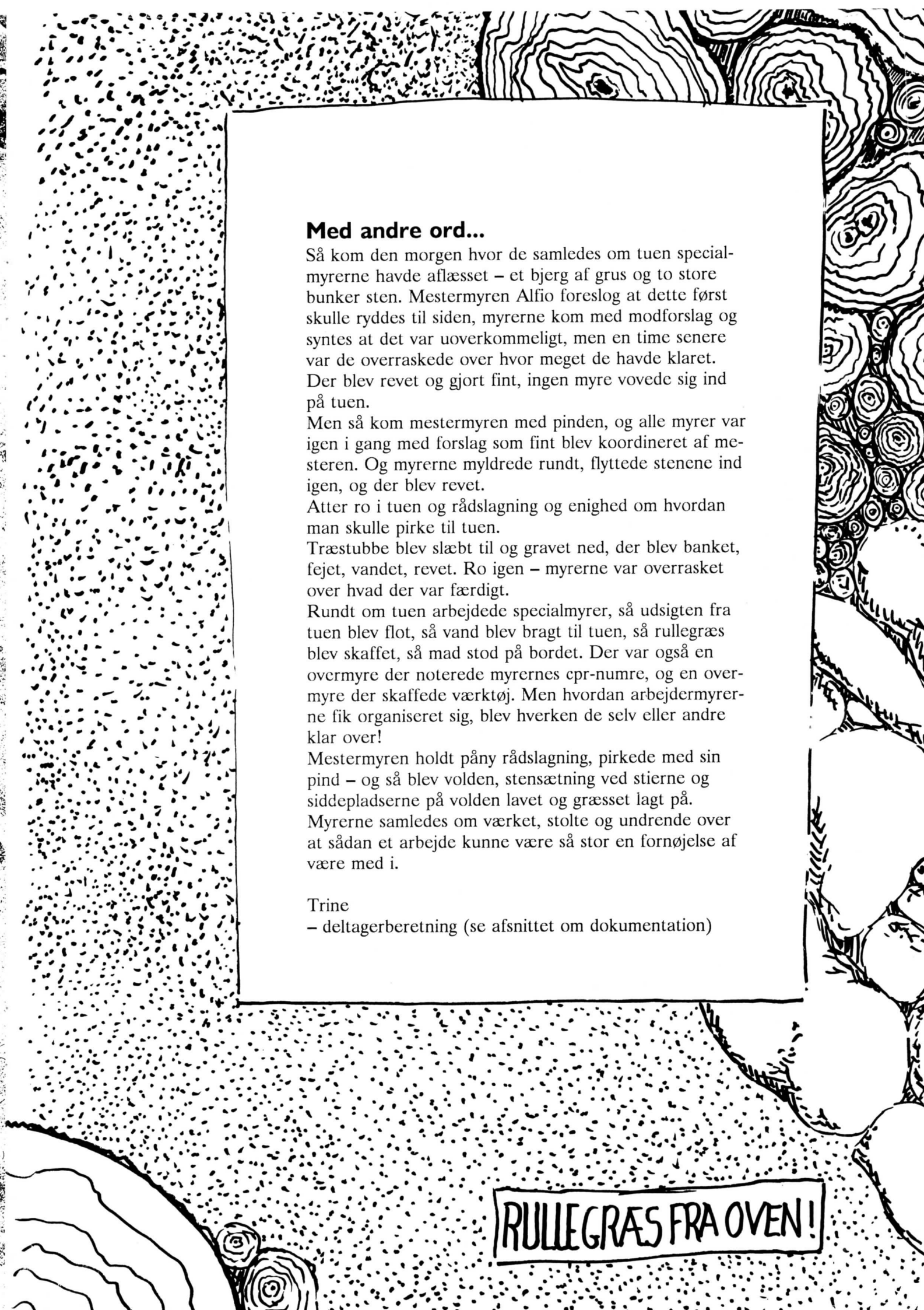

"FOLK BETRAGTER DET KOMMENDE VUE" 27/5 /94

HUGIN TRYK & REKLAME • 42 31 43 00